

Pričakujemo novih idej

Slovinci v Italiji smo dobro vedeli, da bodo upravne volitve v Trstu zaviralno vplivale na parlamentarni postopek za odobritev zakona o naši celoviti zaščiti. Še pred veliko nočjo je kazalo, da bo senatna komisija za ustavne zadeve pohitela z delom in v najkrajšem času proučila zakonske predloge o zaščiti slovenske narodne manjšine, saj je na primer njen predsednik obljubil odposlanstvu nabrežinskega kulturnega društva, da bodo člani komisije v najkrajšem času obiskali prizadeta območja v Furlaniji-Julijski krajini. Glavni namen tega obiska pa bi bil, seznaniti se z manjšinsko problematiko na kraju samem in slišati mnenje predstavnikov manjšine.

Velika noč je že zdavnaj mimo in smo že v polnem poletju, a o delu te komisije ni ne duha ne sluha, kot tudi ni niti besedice več o pred meseci slovesno obljubljenem in napovedanem obisku.

Res je sicer, da so upravne volitve v Trstu zaviralno vplivale na delo omenjene senatne komisije, vendar tudi te volitve so že za nami, saj je od njih minilo že mesec dni. Nobenega tehtnega razloga torej ni, da pristojna senatna komisija ne bi nadaljevala s proučevanjem zakonskih predlogov o celoviti zaščiti slovenske narodne manjšine v Italiji.

Te dni se veliko govori o možnosti nove vladne krize in o možnosti, da se predčasno razpišejo politične volitve. Vsi vemo, da bi v primeru predčasnega razpusta parlamenta tudi zakonski predlog o naši celoviti zaščiti dejansko postali brezpredmetni in neučinkoviti. Toda v tem primeru bi prav gotovo držalo, da politične sile, ki so bile zastopane v parlamentu, niso niti izpolnile danih obljub, da se niso dovolj pobrigale, da bi vlada in parlament končno uredila vprašanje, ki je za našo narodno skupnost življenjske važnosti.

Na ureditev tega vprašanja Slovenci v Italiji čakamo že desetletja. Posebni statut, priložen londonski spomenici o soglasju, je bil podpisan pred nič manj kot 28 leti, od podpisa osimskih sporazumov je poteklo že skoraj sedem let, a obe listini sta še vedno mrtva črka, tako da od njiju slovenska manjšina nima dejansko nobenih koristi. Upravičeno se zato sprašujemo, zakaj tako ravnanje, ki mora naleteti na zgražanje in obsodbo ne samo neposredno prizadete manjšine, temveč vseh resničnih demokratov.

Čeprav razmere niso kdove kako opogumljajoče, je jasno, da zamejski Slovenci, ki vendarle še vedno mnogo damo na svojo čast in dostojanstvo, nikakor ne bo-

dalje na 2. strani ■

Potrebna je politika novih idej in ustvarjalne fantazije

Mnogokrat v zadnjih letih — in ne samo v zadnjih letih — smo lahko ugotovili, da ljudem, ki odločajo v politiki, tako v zunanji kot v notranji, manjka ustvarjalne fantazije in idej ali boljše rečeno domiselnosti, pa tudi doslednosti. Navaden bravec dnevnikov in poslušavec radiotelevizijskih novic je zaupljiv in prepričan, da se politiki trudijo, kolikor se največ morejo, da bi našli rešitve hudim problemom, ki gnjavijo svet in posamezne narode. Kvečjemu včasih posumi, ali se celo lahko prepriča, da so nekateri politiki moralno pokvarjeni, korumpirani in podkupljeni, bolj nagnjeni k temu, da iščejo v politiki lastne koristi kakor pa koristi narodov in socialnih slojev, katere zastopajo. Skoro nikoli pa mu ne pride na misel, da so lahko politiki, tudi najvišji politiki, nesposobni in da kronično trpijo na pomanjkanju fantazije in idej.

Že mnogokrat je bilo rečeno in zapisano, da je politika umetnost, ena izmed umetnosti. To ni zgolj retorična fraza, ampak resnica. Enako kot vsakega pravega umetnika morajo odlikovati tudi politika posebna nadarjenost, ustvarjalna fantazija in sposobnost, ki morajo biti celo veliko bolj obsežne in vsestranske kakor npr. nadarjenost, fantazija in sposobnost, ki so potrebne uporabljajočemu umetniku, igralcu ali glasbeniku. Skoraj vsakdo, ki zna malo kritično misliti, je bil že kdaj močno razočaran, ko je ob srečanju s kakim uglednim politikom lahko ugotovil njegovo omejenost, v pogledu idej in domiselnosti, njegovo ujetost v formule in klišeje, njegovo nesposobnost, da bi zamislil za kak problem kako novo, boljše rešitev. Skoro vsi se vrti-

jo v nekem miselnem krogu, iz katerega ne znajo najti izhoda in ga tudi ne iščejo, ker jim kaj takega ne pride niti na misel. To ni tako tragično tam, kjer stvari dobro tečejo in ni hudih problemov, ki zahtevajo nujno in drugačne ureditve. Tragično pa je ali lahko postane tam, kjer so se stvari zapletle in problemi vpijejo po rešitvi, pa naj gre za notranjepolitične, gospodarske ali socialne ali pa tudi narodnostne in mednarodne probleme. Pomanjkanje nadarjenosti za politiko in nedomiselnost, nesposobnost za ustvarjanje in oblikovanje novih idej povzroča pogosto zagatne položaje, iz katerih ni videti izhoda. Vsaj taki politiki jih ne vidijo, ker jih niso sposobni videti. Nimajo ustvarjalne fantazije, ki bi jim lahko navdihnili kako možno dobro rešitev.

Vedno spet ponavljajo stare politične refrene in fraze, venomer se vrtijo na istem mestu. To se posebno jasno vidi v državah, ki trpijo na kronični inflaciji, kot npr. v Argentini, pa tudi v Italiji. Inflacija traja v Argentini že desetletja in dosega tudi 150 odstotkov na leto, a vendar se ne najde sposoben, gospodarsko nadarjen politik, ki bi pokazal pot, po kateri bi sicer na naravnih virih bogata država, ki ima tudi delovno in brihtno prebivalstvo, izšla iz te večne krize. Vse politične osebnosti, ki so se v zadnjih desetletjih zvrstile na odločujočih mestih v Argentini, so se ravnale le po logiki gospodarske demagogije, ki nujno poraja in vedno bolj pospešuje inflacijo. Našli so se politiki, ki so poglani Argentino v nesrečno vojno zaradi Falklandov, niso se pa našli taki, ki bi bili znali usmeriti državo na pot gospodarske-

dalje na 2. strani ■

SPADOLINIJEVI VLADI GROZI KRIZA

Politični opazovalci so prepričani, da se je znašla Spadolinijeva vlada zaradi razprtij v vladni koaliciji petih strank v takih težavah, da bo najbrž že v kratkem prisiljena odstopiti, če ne bodo spori v zadnjem hipu poravnani, kar pa ni bogve kaj verjetno. Spori so ostri predvsem med krščanskodemokratsko in socialistično stranko, dozdevno zaradi tega, ker so socialisti proti raznim varčevalnim ukrepom, ki jih predlagajo krščanskodemokratski gospodarski ministri, zlasti Andreatta, češ da bi to prizadelo zlasti de-

lavce. Med drugim gre za zaviranje premične draginjske lestvice. Dejansko pa se Craxiju najbrž zdi, da je že prišel čas, da bi on sestavil vlado in da bi morala socialistična stranka končno zaigrati prvo violino v italijanski politiki, čeprav je po politični moči šele tretja italijanska stranka in še daleč zaostaja za krščansko demokratsko in komunistično. Craxi meni, da bodo morali krščanski demokrati pristati na njegovo izsiljevanje, ker da brez socialistov ni mogoče sestaviti vladne večine, ki bi izključevala komuniste.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 11. julija, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 11.00 Mladinski oder: »Teci, teci, kuža moj!«; 11.30 Nabožna glasba; 12.30 Narodnostni trenutek Slovencev in Italiji; 12.30 Narodnozabavna glasba; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Šport in glasba, prenosi z naših prireditvev in zabavni program; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 12. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Arhitektura in arheologija v luči najnovejših odkritij; 9.30 Dramatizirani roman: Pavle Zidar: »Sveta Barbara«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Peter Iljič Čajkovski: Evgenij Onjegin; 11.30 Literarni listi; 12.00 Kulturni dogodki; 13.00 Poročila; 13.20 Iz studia neposredno; 14.00 Kratka poročila; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.00 Socialno vprašanje v slovenskem romanu; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 13. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Dogajanja iz polpretekle dobe; 9.30 Dramatizirani roman: Pavle Zidar: »Sveta Barbara«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Peter Iljič Čajkovski: Evgenij Onjegin (2. in 3. dejanje opere); 11.30 Literarni listi — Segajmo po zvezdah! Opisi umetnostnih zakladov pri nas in okoli nas; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Vse najboljše, Ostržek!«; 14.55 Naš jezik; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Romantične melodije; 18.00 Levi Šimon: »Pogovori s Samuelom«. Prevod: Marija Raunik; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 14. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Na obisku pri...; 9.30 Dramatizirani roman: Pavle Zidar: »Sveta Barbara«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Baletna glasba; 11.30 Literarni listi; 12.00 Epigram — odraz časa in razmer; 13.00 Poročila; 13.20 Iz studia neposredno; 14.00 Kratka poročila; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Romantične melodije; 18.00 Slovenski umetniki na Montmartru; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 15. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Doma in na tujem; 9.30 Dramatizirani roman: Pavle Zidar: »Sveta Barbara«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Komorni koncert na ploščah; 11.30 Literarni listi; 12.00 Na počitnice; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Vse najboljše, Ostržek!«; 14.55 Naš jezik; 15.30 Zapisniki s potovanj; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Na obisku pri...; 18.00 Četrtekova srečanja; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 16. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Na obisku pri...; 9.30 Dramatizirani roman: Pavle Zidar: »Sveta Barbara«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Simfonični koncert na ploščah; 11.30 Literarni listi; 12.00 Pesniške podobe in usode; 13.00 Poročila; 13.20 Iz studia neposredno; 14.00 Kratka poročila; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Romantične melodije; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 17. julija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Videti, vedeti, vaditi — mali leksikon telesne kulture in prostega časa; 9.30 Dramatizirani roman: Pavle Zidar: »Sveta Barbara«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Violinist Primož Novšak in pianist Rolf Maser v Kulturnem domu v Trstu; 11.30 Literarni listi; 12.00 Magična ura; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Vse najboljše Ostržek!«; 14.55 Naš jezik; 15.30 Gremo v kino; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.30 Romantične melodije; 18.00 Mosca Giovanni: »Upor«. Prevod: Alenka Rebula Tuta; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart. Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

Potrebna je politika novih idej

■ nadaljevanje s 1. strani

ga ozdravljenja. Podobno nesposobnost za nove ideje v gospodarstvu in na raznih sektorjih socialne politike opažamo v Italiji, čeprav položaj tu še zdaleč ni tako hud kot v Argentini. Seveda pa ti dve državi nikakor nista edini, ki sta žrtvi nesposobnih politikov.

Tudi poljski režim je brez sposobnih ljudi, ki bi znali popeljati državo iz sedanje gospodarske in politične zagate. Kar zadeva Sovjetsko zvezo, po Hruščevu še ni spravila na plan kakega sposobnega politika, ki bi imel kaj novih idej za reševanje notranjih političnih in gospodarskih problemov ter za učinkovitejše reševanje mednarodnih problemov. Samo tako je moglo priti do vdora v Afganistan, po starem Stalinovem receptu, in do pritiska na Poljsko, da se je odrekla modernizaciji in sprostitvi notranjih razmer ter gospodarski prenovitvi, kot jo je predlagala sindikalna organizacija »Solidarnost«. Še vedno je podobna Sovjetska zveza velikanskemu koncentracijskemu taborišču, v katero so sovjetski državljani dobesedno zaprti, saj si ne smejo privoščiti niti turističnih potovanj v tujino, kakršna si lahko privoščijo celo državljani najbolj odročnih afriških držav, kaj šele da bi si lahko privoščili branje tujega tiska ali tudi sami prišli na dan s kakimi novimi idejami.

Tudi drugje na Vzhodu, pa tudi na Zahodu, bi lahko pokazali politiki kako novo

Pričakujemo novih idej

■ nadaljevanje s 1. strani

mo obupali, temveč bomo z vsemi demokratičnimi sredstvi še odločneje nadaljevali s svojim bojem in z vztrajnimi prizadevanji za doseglo glavnega cilja, ki je in ostane naša celovita zakonska zaščita, zaščita naših temeljnih narodnih pravic in življenjskih koristi. Spreminjajoče se razmere prav gotovo terjajo nove politične in organizacijske prijeme. Vztrajanje pri nekaterih starih kalupih ne vodi, kot dogodki zgovorno potrjujejo, prav nikamor. Od odgovornih slovenskih zamejskih politikov zato pričakujemo novih idej in novih oblik političnega udejstvovanja, da se naša problematika premakne z mrtve točke in se prične pravično in pošteno urejati.

idejo pri obravnavanju političnih in gospodarskih problemov, ne pa da se kar naprej oprijemljejo in držijo starih, celo podvedovanih in od prejšnjih generacij prevzetih konceptov kakor pijanec plota.

Enako je z reševanjem oziroma nereševanjem mednarodnih problemov. Teško je razumeti, kako to, da nihče izmed odločujočih politikov velikih držav, pa tudi držav na Bližnjem vzhodu in pri Združenih narodih ne pride na kako novo, pametno idejo za rešitev problema palestinskega ljudstva in odnosov med Izraelom in arabskimi državami. Po poti dosedanje prakse se ne pride nikamor. Sedanja pot pelje samo iz tragedije v tragedijo, iz spopada v spopad. Kaj res ni mogoče najti za palestinsko ljudstvo kosa zemlje, kjer bi našlo svojo novo domovino, katero bi mu pomagale graditi razvite države Zahoda in Vzhoda, pa tudi Izrael? Ali bi ta zemlja ne mogla biti v tako redko poseljeni Jordaniji spet združeni s Cisjordanijo v zameno za arabsko priznanje izraelske države? Ali morda v Libiji ali v Maroku? Od tega bi imeli korist tako Palestinci kot Izraelci. Bližnji vzhod in ves svet bi bila rešena glavnega centra terorizma na svetu, Palestinci, Izraelci in tudi vse okoliške arabske države pa bi se lahko posvetile reševanju drugih, zlasti gospodarsko-razvojnih problemov.

Več domiselnosti in novih idej bi bilo treba tudi pri reševanju drugih mednarodnih problemov, tako kar zadeva lakoto, pomanjkanje, nepismenost, boj proti suši in saharizaciji v Afriki, odpravljanje generalskih in drugih tiranij v Srednji in Južni Ameriki, navezovanje stikov s Kitajsko, Vietnamom itd., da ne bodo te države v osamljenosti vedno bolj drsele v fantastično totalitarne politične sisteme in se vedno bolj zapirale pred svetovnim gospodarstvom. Tudi kar zadeva odnose med Vzhodom in Zahodom in za odpravljanje atomske oborožitve so nujno potrebne nove ideje in več ustvarjalne politične fantazije.

—o—

CESTITAMO

Na fakulteti za tuje jezike in literature v Beletkah je diplomirala z odličnim uspehom iz nemške literature gospodična JASNA REPINC z Opčin. Poleg prijateljic in prijateljev ji iskreno čestitata

uredništvo in uprava Novega lista

Morda znak boljšega ozračja v odnosih ZDA - SZ

Sovjeti letos niso bogve kaj cenzurirali govora, ki ga je po njihovi televiziji imel ameriški veleposlanik v Moskvi Hartman, reagirali pa so z nastopom komentatorja Aleksandra Bovina, ki je izrekel dvome o ameriški pripravljenosti za doseglo sporazumov na področju omejevanja jedrskega orožja. Doslej so sovjetske oblasti vedno cenzurirale govore, ki so jih ameriški veleposlaniki ob dnevu ameriške neodvisnosti želeli imeti, kot je navada po radiu in televiziji. Zaradi tega so se veleposlaniki, ki so

bili v Moskvi pred Hartmanom, takim nastopom odrekli. Hartman je letos lahko govoril bolj odkrito, ni pa mu bilo dovoljeno vse. Na Afganistan je na primer lahko le namignil z besedami, da v nasprotju s Sovjetsko zvezo Združene države zdaj nimajo vojakov, ki bi se borili po svetu. Sovjetske oblasti so tudi zahtevale, da Hartman črta iz svojega besedila izjave, da se Združene države ne bodo nikoli poslužile atomskega orožja, če ne bodo napadene, ameriški veleposlanik pa se je tej zahtevi uprl.

NOVICE

PODRAŽITVE V ITALIJI

V navdušenju nad nogometnimi zmaganji italijanske državne reprezentance so nekako šle manj dramatično mimo vesti o podražitvah. Tako je prejšnji teden narasla cena bencina, ta teden pa je osrednji odbor za cene, ki mu je predsedoval minister za industrijo Marcora, podražil sladkor za 150 lir. Ko bo ta določba objavljena, bo torej kilogram sladkorja stal 1.180 lir namesto 1.030 kot dosedaj. Podražitev je bila nujna, da se tudi Italija prilagodi cenam Evropske gospodarske skupnosti in pogodbam, ki so jih sklenili industrijci s pridelovalci sladkorne pese. Poleg cene sladkorja je odbor za cene določil, da od avgusta dalje določajo ceno gazolina za ogrevanje in motorje petrolejske družbe same in ne več osrednji odbor za cene. Seveda pa bodo ti ceniki pod vladnim nadzorstvom. Ta sprememba je zgolj poskusnega značaja in naj bi veljala za dobo enega leta. S to rešitvijo naj bi se cena petrolejskih derivatov bolj približala evropski ceni. Podobno so povišali skoraj za dvojno vsoto obvezno avtomobilsko zavarovalnino.

PALESTINCI BODO PRESELJENI V EGIPT?

Izraelska vojska v Libanonu še vedno čaka s svojim napadom na taborišča palestinskih fedainov v zahodnem delu Beiruta, čeprav jih je trdno odločena uničiti. Vendar se zaenkrat v splošnem drži premirja, čeprav skušajo fedaini z manjšimi ofenzivnimi sunki prebiti obroč. Zdi se, da se oboji zanašajo na ameriško posredovanje, Izraelci zato, da bi si prihranili nove vojne nastope in krvoprelitje, fedaini pa zato, da bi se s takim posredovanjem izvlekli iz težavnega položaja, saj je njihov del mesta zdaj odrezan od vode, plina, luči in dobav hrane. Dolgo se tako ne bi mogli upirati. Poročajo, da bo predsednik Reagan poslal v beirutski pristan ladje šestega ameriškega (sredozemskega) ladjevja, da bi prepeljale Palestince kam drugam, verjeto v Egipt. To bi bila najbrž za vse najboljša rešitev.

PAPEŽ SE BO SREČAL Z JARUZELSKIM?

Poljski primas nadškof Glemp je v nedeljo skupaj z delgacijo poljske škofovske konference prispel v Rim. Glemp bo ostal v Vatikanu kakih 14 dni. To potovanje v Rim je po mnenju opazovalcev povezano z možnostjo obiska papeža Janeza Pavla II. na Poljskem. Pred odhodom v Rim, je poljski primas dejal, da še tečejo pogajanja glede papeževega obiska na Poljskem, do katerega bi moralo priti 26. avgusta. Na vprašanje, če je vlada postavila kake pogoje za tak obisk, je primas dejal, da ni predložila pogojev, pač pa da bo potrebno ustvariti primerno ozračje za papežev obisk. Vsekakor se bo v primeru obiska papež Janez Pavel II. srečal z generalom Jaruzelskim, je dejal kardinal. Opazovalci menijo, da predstavlja papežev sestanek z voditeljem poljskega vojaškega odbora dejansko pogoj, ki ga postavlja poljska vlada.

Matura - strah in upanje

Z mesecem julijem se je za 115 slovenskih maturantov in 6 privatistov začela gotovo ena najbolj pričakovanih preizkušenj, matura. Vse letošnje šolsko leto je bilo zanj usmerjeno v ta cilj, v to, da bodo meseca julija morali polagati maturo. Učni načrti, profesorji, ravnatelji, velikokrat tudi starši so veliko pripomogli, da je v njih zrasla zavest, kaj pomeni matura. Pristop do nje se je spet nekoliko spremenil in ni več tak kot je bil še pred petimi leti. Kot smo lahko ugotavljali pred maturami, so se vsi vestno pripravljali, veliko ponavljali in se vadili v odgovorih. Ne zanašajo se, da jim komisije ne bodo spremenile zaželenih drugih predmetov, in skušajo biti pripravljeni za vse predmete, ki jih je ministrstvo določilo.

S pismeno nalogo iz slovenščine so v glavnem vsi zadovoljni. Naslovi so bili dovolj splošni, da so se lahko razpisali. Prvi, citat iz Siloneja, je govoril o miru. V drugem, literarnem, so lahko razčlenili obdobje, ki gre od romantike do dekadence, tretji zgodovinski naslov je od kandidatov zahteval, naj razvijejo in analizirajo temo »Revolucije v Evropi leta 1848«. Četrty naslov, ki se je razlikoval glede na šole, je za klasični licej predvideval nalogo iz umetnostne zgodovine. Pisali naj bi o deželni šolah in smereh v 19. stoletju. Na znanstvenem liceju, poklicnem zavodu, kjer so letos prvič maturitetni izpiti, in na trgovskem zavodu bi maturantje lahko pod četrtyim naslovom lahko pisali o znanstvenih odkritjih in tehnoloških dosežkih, ki so vplivali na proizvodnjo. Bodoči učitelji pa so lahko pisali nalogo: »Zakaj lahko sestavljanje skupin vrstnikov postane ne le činitelj pospeševanja družabnosti, ampak tudi učnega prisvajanja«.

Tudi letos ministrstvo za šolstvo za naše šole ni dalo naslova, ki bi se bolj direktno nanašal na slovensko kulturo in zgodovino, naši maturantje pa so bili z njimi

vseeno zadovoljni, saj so vsi bili dovolj zanimivi.

Nekoliko manj zadovoljni so bili nekateri maturantje z drugo pismeno nalogo. Posebno na trgovskem zavodu so bili precej neprijetno presenečeni, ker je bila druga naloga pač iz snovi, ki so jo bolj mimgrede obdelali, poleg tega pa je bila naloga zelo zahtevna, tako da je njena izvedba zahtevala veliko časa.

Matematična naloga na znanstvenem liceju je bila po mnenju maturantov precej težka, a ne nemogoča. Za klasike je bil grški pasus slovnično gledano precej preprost, prevod pa je zaradi daljših stavkov zahteval nekoliko več slovenskega jezikovnega smisla. Tudi za maturante na učiteljski je bil tekst iz Cicerona slovnično precej zahteven, četudi jim je mogoče delal nekoliko težav tudi Ciceronov govorniški slog in njegova perioda. Na poklicnem zavodu so bili precej zadovoljni z drugo nalogo. Tako so rodniki mehaniki pisali nalogo iz tehnike proizvodnje in risanja; kemijski operaterji so pisali nalogo iz kmetijskih instalacij in risanja; radijskih in televizijski monterji pa so pisali nalogo iz fizike.

Nekoliko drugače potekajo zrelostni izpiti na vzgojiteljski šoli, kjer morajo pisati kandidatnje več nalog, iz italijanščine, pedagogike in slovenščine.

V tem tednu se nadaljujejo ustni izpiti. Kandidati bodo morali pokazati poleg šolskega znanja tudi razgledanost, zrelost sodb itd. Seveda je strah pred komisijo v vseh, ki se usedejo pred njo, vendar, kolikor se spominjamo in vemo, se tudi izpraševalci navadno zavedajo, da je matura le končna preizkušnja petih let dela in da je napetost velikokrat kriva, če so odgovori manj popolni, kot bi bili sicer.

Poravnajte naročnino!

Letalska nesreča v Moski

V noči med ponedeljkom in torkom je nekaj minut po vzletu z moskovskega letališča strmoglavilo sovjetsko potniško letalo »Iliušin 62« družbe »Aeroflot«, ki je letelo na redni progi Moskva - Dakar - Freetown. Sovjetska tiskovna agencija Tass je o tragediji, ki je terjala 90 življenj, poročala šele 17 ur po nesreči. Sovjetske bralce pa je o nesreči obvestila samo »Pravda«, ki je vest objavila na zadnji strani, nad televizijskimi spoređi v enokolonski nekajvrstični novici, v kateri med drugim pravi, da je bila že ustanovljena posebna komisija, ki bo skušala ugotoviti vzroke te nesreče. Po nekaterih vesteh je preživela nesrečo samo ena potnica. Med žrtvami je bilo 22 študentov iz Sierre Leone, ki so se vračali v domovino v poletnih počitnicah na sovjetskih univerzah.

Ta nesreča je že druga, ki se je v nekaj dneh zgodila v Sovjetski zvezi. Prejšnji

teden je namreč strmoglavilo letalo vrste Yak 42, ki je letelo na redni progi Leningrad - Kijev. Koliko žrtev je zahtevala ta letalska nesreča, pa sovjetska sredstva javnega obveščanja niso javila.

—o—

POPRAVITE!

V rubriki »Pisma uredništvu« v prejšnji številki Novega lista, v odgovoru uredništva na pismo g. Gregorja Batagelja, je bilo izpuščenih v prvem odstavku nekaj vrstic in besed. Konec odstavka se mora glasiti: Nič drugega kakor to, da nas v imenu zgodovinskega prava nekoč zasede kaka nova Velika Nemčija kot samovoljna dedinja Svetega rimskega cesarstva nemške narodnosti, h kateremu je Slovenija nad tisoč let spadala, ali da si nas spet priključijo kaka totalitarna Italija, sklicujoč se na zgodovinsko pravico, saj so slovenske dežele nekaj spadale k rimskemu imperiju.

Tržaško operetno poletje

V soboto, 3. julija, se je v gledališču Verdi začel »Trinajsti operetni festival tržaškega poletja 1982«. Ta kulturna pobuda, ki privabi v naše mesto tudi precej turistov, ljubiteljev tega lahkotnega in vedrega glasbenega žanra, je gotovo edinstvena v vsedržavnem merilu. Iz leta v leto pa tudi veliko pripomore, da se javnost spet začne zanimati za operetno glasbo, ki ima med naslovi prave glasbene in odrske bisere. Kot kažejo obiski usakoletnih operetnih predstav, vlada med občinstvom veliko pričakovanje za take predstave. Očitno si ljudje želijo vedrih in neutrudljivih ali ne prezahtevni predstav, posebno v poletnih mesecih.

Letošnji operetni festival se je začel z opereto »Roža iz Stambula«, ki so jo sicer v Trstu že uprizorili pred dvema letoma. Dirigiral je dirigent Janos Acs, ki je imel na razpolago zelo dobre soliste. Tako so nastopili priznani operni pevci, ki so zavzeto in zato uspešno izvedli delo skladatelja Falla. Predstavo je režirala Vera Bertinetti, plesne vložke je pripravil koreograf Flavio Benatti, ki je plesalce tudi zelo prepričljivo naučil domiselnih vlog. Dobro se je izkazal tudi Verdijev zbor, ki je odlično odigral in odpel vlogo dvorjanov in slug. Svoj del aplavza je popolnoma zaslužno prejel tudi orkester gledališča Verdi in seveda odlični izvajalci nekaterih vlog, tako nosilca glavnih vlog sopranistka Gabriella Ravazi in tenorist Gaetano Scano. Velik uspeh je požel nosilec komične vloge v operetti don Mimi, ki jo je odigral nadvse prepričljivo Sandro Massimini.

Operetni festival, ki bo trajal do 14. avgusta ima na repertoarju še dve novi opereti. Izvajalci pa bodo v teh dneh imeli skupno 18 ponovitev.

V četrtek, 17. junija, je bil v novi devinski osnovni šoli koncert ob desetletnici Dekliškega zbora Devin. Dekleta, ki jih od ustanovitve zbora vodi Herman Antonič, so pred nabito polno dvorano zelo doživeto zapela svoj koncertni program. Na slavnostnem koncertu so pod vodstvom Iva Kralja nastopili še »Fantije izpod Grmade«. Med prvim in drugim delom pa še harmonikarski ansambel »Synthesis 4«, ki ga vodi prof. Furlan.

Vpisi v prve razrede osnovnih šol

Vpisi v osnovne šole se običajno zaključijo s koncem junija. Seveda je na ravnateljstvih poskrbljeno tudi za zamudne vpise. Vsekakor podatki, ki jih letos nudi vpis v prvi razred slovenskih osnovnih šol, kažejo, da se je vsaj na Tržaškem stanje nekoliko izboljšalo v primerjavi z lanskim letom. Tako bo letos obiskovalo prvi razred slovenskih osnovnih šol 237 otrok, kar pomeni 31 več kot lani. Po štirih letih padanja vpisov se je torej letos stanje končno obrnilo na bolje. Število vpisanih, ki bodo letos prvič prestopili šolski prag, je na-

raslo predvsem v dolinski občini in pri Sv. Ivanu v Trstu. V obeh ravnateljstvih je bilo vpisanih 21 otrok več kot lani.

Najslabše rezultate je pokazalo vpisovanje v osnovne šole v devinsko-nabrežinski občini, kjer se je v primerjavi z lanskim letom vpisalo deset otrok manj. Zaradi tega je bilo ravnateljstvo prisiljeno ukiniti dva prva razreda.

Letos lahko ob zaključku vpisov torej z veseljem vzamemo na znanje, da se je stanje nekoliko izboljšalo. Gotovo pa igra pri odločitvi, katero šolo bo otrok obiskoval, vlogo tudi vprašanje, če je hodil v slovenski vrtec. Če nekoliko pogledamo med število vpisanih v otroške vrtce, pa lahko takoj ugotovimo, da je v njih zelo malo živčavčkov. Prav število vpisanih v otroške vrtce pa je potem odločilno tudi za vpis na osnovne šole.

Kje so razlogi, da je danes malo otrok v naših otroških vrtcih in v osnovnih šolah? O tem bi moral razmišljati vsakdo izmed nas. Naš narod bo nujno moral reševati tudi ta problem, če bo hotel živeti.

—o—

TABOR VODITELJEV VOLČICEV IN VEVERIC

Slovenska zamejska skavtska organizacija bo tudi letos pripravila tabor za svoje najmlajše člane v matični Sloveniji, v Lescah pri Bledu od 3. do 13. avgusta. V ta namen so se voditelji volčičev in veveric zbrali 3. in 4. julija na dvodnevem taboru v Gradežu. Poudarili so predvsem dejstvo, da tabor ni kolonija, ampak višek celoletnega skavtskega delovanja. Pripravili so zato program za taborno življenje, ki bo slonelo predvsem na spoznavanju narave, skupinski igri ter samovzgoji.

ŠPORTNI CENTER V DOLINI IZROČEN SVOJEMU NAMENU

Občinska uprava v Dolini je s kratko formalnostjo na županstvu izročila v varstvo in upravljanje občinski športni center (nogometno igrišče, malo igrišče in telovadnico) Športnemu društvu »Breg«.

Glede na to, da »ŠD Breg« kot osrednje občinsko športno društvo dobro pozna probleme in potrebe na tem področju — je rečeno v naznanilu občine — in ker se v največji meri poslužuje športnega centra, v kolikor ima zelo ravzevano dejavnost (7 nogometnih ekip, od najmlajših do prve članske ekipe, žensko odbojko od najmlajših do 1. članske ekipe, rekreacija za odrasle, telovadbo za osnovnošolske otroke, smučarski odsek itd.) je občinska uprava smatrala za umestno, da za te objekte neposredno skrbi in jih upravlja »ŠD Breg«.

—o—

ČESTITKE MLADI DOKTORICI

Dne 23. junija je doktorirala na filozofski fakulteti v Turinu ERIKA GASPERCIC, s tezo »Lik junaka v ruskem in srbohrvaškem epu«. Z njo sta razpravljali o tezi profesorici Marina Rossi-Varese in Sonia Bellan-Falletti.

Mladi doktorici prisrčno čestitajo mama, oče, nona, vsi sorodniki in prijatelji. Čestitkam se iz srca pridružujeta uredništvo in uprava »Novega lista«.

SREČANJE DELEGACIJE SLOVENSKE SKUPNOSTI Z DE MITO

Deželna delegacija Slovenske skupnosti, v kateri so bili Bratuž, Štoka, Terpin in Harej, se je v nedeljo, 4. julija t.l. srečala v Vidmu z vsedravnim tajnikom Krščanske demokracije poslancem De Mito. Srečanju so prisostvovali še deželni tajnik KD Braida in poslanci Bosco, D'Onofrio in Bressani.

V prijaznem ozračju so obravnavali položaj Slovencev v dežli Furlaniji-Julijski krajini. Vsedravnajni tajnik KD De Mita je izrazil željo po ohranitvi in poglobitvi odnosov med obema strankama in izjavil, da se bo parlamentarna skupina njegove stranke zavzela za čimprejšnjo odobritev zakona v prid slovenske narodne skupnosti v Italiji.

—o—

ČESTITKE

JASNA REPINC z Opčin je prejšnji teden diplomirala na fakulteti za tuje jezike in literature Ca' Foscari v Benetkah. Iskreno ji čestita in želi še veliko uspehov

Cerkveni pevski zbor

Srečanje med županstvoma Števerjan in Nova Gorica

V sredo, 23. junija, je bil na števerjanskem županstvu sprejem delegacije občine Nova Gorica. Števerjanski župan Stanislav Klanjšček z odborniki je sprejel v občinskih prostorih novoizvoljenega predsednika skupščine občine Nova Gorica Zorka Debeljaka in njegovo delegacijo, v kateri so bili tudi predsednik občinske konference SZDL Lojze Lah, tajnica komisije za odnose z zamejstvom Janka Frančeskin, bivši predsednik IS novogoriške občine Stojan Vodopivec in predstavniki krajevne skupnosti Kojško v Goriških Brdih. Novogoriški predsednik Zorko Debeljak je že prej obiskal občini Sovodnje in Doberdob. Vsa ta srečanja imajo namen utrditi sode-

nekatero probleme, ki so skupni tako Števerjanu kot Novi Gorici, in opredelil stališče občinske uprave do nekaterih važnih gospodarskih vprašanj. Občina si prizadeva, je rekel, da bi ustvarila take pogoje, da bi lahko naši ljudje gospodarsko napredovali, se okrepili in tako ostali na svoji zemlji. S tem v zvezi je omenil tudi prizadevanja občinske uprave, da bi rešila še nekatere važne probleme, med katerimi je v prvi vrsti posodobitev in okrepitev vodovodnega omrežja; občina si nadalje prizadeva, da bi ugodila vsem potrebam domačega prebivalstva, in zastavlja vse sile, da bi rešila odprta vprašanja.

Predsednik Zorko Debeljak je potrdil željo novogoriške občinske uprave po sodelovanju z zamejskimi Slovenci in slovenskimi občinami v Italiji. V tej zvezi je ome-

nil pobratenje Sovodenj s Škofjo Loko in Doberdoba s Prvačino in predlagal, da bi do podobnega pobratenja prišlo tudi med Števerjanom in krajevno skupnostjo Kojško, kar bi dalo tudi uraden pečat že obstoječim oblikam sodelovanja na raznih področjih. V pogovoru so se nadalje dotaknili nekaterih skupnih vprašanj, kot je na primer regulacija potoka Vrbačina, ki teče vzdolž državne meje. Za tesnejše sodelovanje bi bilo potrebno tudi odpreti mednarodni mejni prehod; obe strani sta predlagali, da bi bil odprt mejni prehod v Vipolžah. Nadalje so zelo visoko ocenili veliko pridobitev za kmetovalce v obmejnem pasu, v katerem bo prišlo do skupne obrambe pred točo, za kar sta se že dogovorili Italija in Jugoslavija. Delegaciji sta se tudi domenili za nadaljnje oblike sodelovanja na kulturnem, športnem in drugih področjih. V to sodelovanje bi vključili tudi Briško gorsko skupnost. Veliko je torej skupnih potreb in zato je nujno, da se izdelata delovni program, ki bi zavzemal najrazličnejša področja medobčinskega sodelovanja.

SKPD »F. B. Sedej« in ansambel »Lojze Hlede« prirejata pod pokroviteljstvom števerjanske občinske uprave in goriške pokrajinske uprave

XII. ZAMEJSKI FESTIVAL ZABAVNE GLASBE

v soboto, 10. julija, ob 21. uri in v nedeljo, 11. julija ob 17. uri v Števerjanu.

Ciklus koncertov na goriškem gradu

Vtednu od 20. do 27. junija je bilo na goriškem gradu sedem koncertov, ki jih že drugo leto organizira Goriški komorni orkester v sodelovanju z goriško občino, goriško pokrajino, goriško hranilnico in turistično ustanovo.

Ta komorna skupina, ki ji predseduje bivši goriški župan Pasquale De Simone, je precej znana v glasbenem prostoru, tako v mestu kot v deželi, saj je že večkrat nastopila na raznih koncertih. Lansko leto je dala pobudo za niz koncertov na goriškem gradu, v slikoviti dvorani deželnih stanov, ki je zelo primerna za tovrstno koncertno dejavnost. Goriški grad ima neko posebno mikavnost in privlači turiste iz raznih krajev, prav tako pa tudi gledalce različnih prireditelj, ki jih nekatere goriške ustanove večkrat organizirajo predvsem v poletnem času. Mislimo, da je ta ciklus koncertov ena izmed najbolj posrečenih tovrstnih pobud, saj je v teh vročih dneh večerni hlad prav prijetno zvaljal Goričane

v koncertno dvorano goriškega gradu.

Glasbeni večeri so v glavnem zelo dobro uspeli, čeprav bi na nekaterih koncertih publika lahko bila bolj številna. Prvi koncert je bil v nedeljo 20. junija, igral je Goriški komorni orkester. Naslednji dan je nastopil pihalni kvintet iz Ljubljane, sledil je nastop mladinskega zbora Città di Trieste. V sredo sta bila na vrsti violist Semprebbon in čelist Kichl. Niz koncertov se je nadaljeval v četrtek z nastopom kvarteta iz Vicenze, v petek pa je nastopil sloviti Trio Lorenz. Zaključni koncert je bil v nedeljo, ko sta z Goriškim komornim orkestrom nastopila slovenska mojstra, hornist Jože Falout in violinist Dejan Bravničar.

Ne bi se spuščali v oceno posameznih nastopov, vendar lahko mirno rečemo, da so bili deležni največjega priznanja in odobravanja slovenski solisti in skupine, ki so nadvse navdušili goriško publiko, tako ljubljanski kvintet pihal kot Trio Lorenz ter solista Falout in Bravničar. Posebno pozornost sta vzbudila violist Semprebbon in čelist Kichl (doma iz Zagreba), ki sta izvajala malo poznana dela in tudi skladbo M. Kichla, izvajalčevega brata. Lahko bi torej rekli, da so letošnji koncerti na gradu bili na visoki kvalitetni ravni.

—o—

OBVESTILO ZA POTOVANJE V HERCEGOVINO

Potovanje v Hercegovino z obiskom Medjugorja za Veliki šmaren od 13. do 16. avgusta — ali z avtobusom ali po železnici — (po izbiri interesentov) in za ceno od 200.000-250.000 lir (v razmerju s številom udeležencev) všteti potnino, hrano, nočnine, je pripravljena organizirati potovalna agencija IOT iz Gorice, via Oberdank. Informacije nudi in sprejema načelnice, neobvezne ter neobvezujoče prijave le zasebni telefon 0481/34134.

Šele po ugotovitvi števila preferenc med avtobusom ali železnico bo sledilo obvestilo za obvezujoč vpis.

lovanje med občino Nova Gorica in tremi slovenskimi občinami na Goriškem, kar je za nas Slovence še posebno važno. Poleg raznih organizacij tudi slovenske javne uprave težijo po tem, da bi bili stiki med zamejstvom in matično domovino vedno tesnejši, v primeru občinskih uprav pa gre velikokrat tudi za praktično sodelovanje v smislu reševanja vprašanj, ki so tem občinam skupna.

Župan Klanjšček je najprej pozdravil goste in izrazil zadovoljstvo, da je do tega srečanja prišlo, saj se celotna števerjanska skupnost, ki je stoddostno slovenska, čuti povezana s svojim matičnim narodom in želi ostati vedno slovenska. Zatem je navedel

Praznik Svete Marije od zdravja v Bardu in obisk cerkvenega zbora

V nedeljo, 4. julija, so praznovali v Bardu v Terski dolini tradicionalni praznik »Svete Marije od zdravja — Zetnjak«. Pri slovesnosti, ki se je pričela zjutraj s sveto mašo, in pri popoldanski procesiji z Marijinim kipom po vasi je sodeloval cerkveni pevski zbor z Opčin. Za zaključek vaškega praznika v prijetnem ozračju je pa poskrbel ansambel »Galebi«, ki je igral na trgu sredi vasi.

Ob 11. uri se je začela sveta maša v italijanščini, ki jo je daroval gospod Franco Frilli ob somaševanju don Renza Calligara, župnika iz Barda in Zavarha, in openskega župnika Viljema Žerjala, ki je na koncu vernike pozdravil v slovenščini. Službe božje se je udeležilo mnogo ljudi, saj so pri-

šli za ta dan v rojstne kraje izseljenci, ki so želeli preživeti domači praznik v družini. Slovenska pesem, ki je bila v glavnem posvečena Mariji, je marsikomu orosila oko. Granjenost so nekateri pokazali tudi pri popoldanski procesiji z Marijinim kipom po vasi. Velik Marijin kip so kupili izseljenci z željo, da bi Marija povezovala družine, ki so zaradi težkih razmer v domačih krajih morale po svetu. In prav na ta dan se tega spomnijo.

Ansambel »Galebi« je s svojim nastopom privabil na trg tudi nekaj poslušalcev, ki so bili v začetku rezervirani in odmaknjeni. Ob veselih zvokih narodnozabavne glasbe pa so se nekateri celo zavrteli.

B.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»NOVA REVVIJA«

Slovensko revijalno življenje je pred nedavnim obogatilo prva številka »Nove revije«, mesečnika za kulturo, ki ga pod glavnim uredništvom filozofa Tineta Hribarja izdaja Cankarjeva založba v Ljubljani. Za ustanovitev »Nove revije« je dala pobudo večja skupina kulturnih ustvarjalcev, katerih imena so v glavnem znana tudi pri nas, vsaj v kolikor so posegali v daljšo javno razpravo ob zamotanem nastajanju revije, ki jo je občasno zabeležilo tudi naše časopisje to stran meje. Kaže, da bo novi mesečnik dajal glas slovenskemu ne zgolj akademskemu ali drugače ožje opredeljenemu kulturnemu snovanju.

»Nova revija« se predstavlja z dokaj pestro in živahno vsebino. Na prvih straneh prinaša osem neznanih pesmi Edvarda Kocbeka, ki so dolej bile objavljene le v »Lipici«, rokopisnem glasilu mariborskih bogoslovcev, v letih 1925-26. Za prvo številko so nadalje prispevali pesmi Jože Udovič, Jože Snoj ter Niko Grafenauer, medtem ko prozo zastopajo le odlomki iz daljšega dela Dragota Jančarja. O literarno estetskih vprašanjih razmišljajo Dimitrij Rupel, Tine Hribar, Niko Grafenauer, Jure Detela ter Andrej Inkret. V glavnem gre za odmeve na letošnje 2. srečanje slovenskih pesnikov v Kranju, ki se je vrtele okoli vprašanja odgovornosti poezije.

Splošna estetska usmerjenost »Nove revije« je bila začetna že v pismu, s katerim je 10. junija 1980 šestdeset podpisnikov dalo javno pobudo za njeno ustanovitev. Iz tega pisma, ki ga prva številka prinaša na uvodnih straneh, lahko razberemo, da se novi mesečnik namerava držati čimvečje estetske odprtosti. »Danes — je v njem rečeno — v času enakovrednosti tradicionalnih in avantgardnih smeri, mora vsakdo sam in na svoj način izpričati svojo poetično ali teoretično moč. Smo v dobi postmodernizma, ko se izpod pro-

gramiranih estetik in poetik spet osvobajata umetnost kot umetnost«. In še: »Konec je linearne časovnega razvoja umetnosti, ali še natančneje: zaporednosti idejno-slogovnih zasnutkov, estetskih programov. Konec je vrednotenja umetniške veljavnosti na temelju idejno-estetske pripadnosti.

Prva številka »Nove revije« nadalje prinaša dve besedili izpod peresa Dimitrija Rupla, ki dolej nista mogli priti do objave. Prvi prispevek je pogovor o razhajanju v slovenskem levičarskem gibanju tik pred drugo svetovno vojno, ki ga je Dimitrij Rupel imel z Vladom Vodopivcem že pred dvema letoma. Drugi prispevek pa nosi naslov »Tipologija socialističnih intelektualcev« in je nastal kot komentar h knjigi o nedavno umrlem hrvaškem književniku Miroslavu Krleži, ki jo je v Zagrebu objavil Stanko Lasič.

V zadnjih časih je slovensko in širšo jugoslovansko filozofsko pozornost pritegnilo vprašanje novih možnih razlag Leninove misli. Pred nedavnim je namreč izšla v srbohrvaškem prevodu razprava »Leninova "filozofija" ali o imperializmu«, ki jo je slovenski filozof Ivo Urbančič ob-

javil pred desetimi leti pri založbi Obzorja v Mariboru. Gre za vsekakor izvirno gledanje na mesto, ki ga je treba v zgodovini filozofije pripisati Leninovi misli, in za razlago, ki izhaja iz sodobne evropske občutljivosti do vprašanja krize naše civilizacije. O Urbančičevi knjigi prinaša »Nova revija« dva krajša sestavka in sicer članek Tineta Hribarja z naslovom »Dialektični materializem kot teorija imperializma« ter prevod članka Dušana Veličkoviča »Kako brati Lenina«, ki ga je objavil beograjski časopis NIN letošnje marca.

Filozof Ivan Urbančič objavlja v tej številki »Nove revije« tudi prvi del razprave o današnjih možnosti slovenskega modroslovskega razmišljanja, podobno kot Taras Kermauner, ki poleg prispevanja dveh polemičnih zapisov odpira daljše razmišljanje o vprašanju današnje (slovenske) kulture. Gotovo velja pritrditi Urbančičevi ugotovitvi, da »v svojem prajedru in v svoji moderni razvojnosti hrani slovenski jezik neslutene in še ne izkušene možnosti izvirnega pristnega filozofskega mišljenja«. Globoki premiki civilizacijskih razsežnosti silijo današnjega človeka, da nenehno preverja izhodišča svojega početja in utemeljuje ter sprošča svojo bit. Ob vsem tem pa se je tista posebna tankočutna občutljivost, ki opredeljuje slovensko kulturo snovanje, dokazovala doslej predvsem v enkratni intenzivnosti umetniškega in še zlasti pesniškega izražanja. Zeleti bi bilo, da bi se z enako notranjo silo razbohotila tudi na miselnem področju.

M. B.

Nova številka Glasnika SDD

V Trst je prispela nova, junijska številka Glasnika Slovenskega duhovniškega društva. Glasnik izhaja, kot znano, četrletno. Na uvodnem mestu poroča o sestankih oziroma srečanjih članov društva v aprilu in maju ter pravi, da so bila ta srečanja »združena... s proslavo Dneva ustanovitve OF in 1. maja, mednarodnega praznika dela«. O srečanjih tudi pove, da »so bila dobro

pripravljena, udeležba je bila povsod dobra, ponekod celo prav dobra«. Sledi govor predsednika Toneta Bohinca na duhovniškem srečanju ljubljanskega področja.

V tej številki je natisnjen obširen referat Alojza Kocjančiča pod naslovom »Primorski duhovniki pod fašizmom«, v katerem najdemo odlomke, ki so zanimivi tudi za zgodovinarja. Precej izčrpno oriše delovanje nekaterih slovenskih duhovnikov na Primorskem v času fašizma, zlasti Jakoba Sokliča, nekdanjega kateheta v Škednju, in Avguština Zlobca, prikaže pa tudi delo dr. Jakoba Ukmarja, Ivana Brezavška, Anotna Cerarja, Karla Esiha, Andreja Gabrovška, Albina Kjudra, Jožeta Kocijana, Jožeta Križmana, Franca Malalana, Antona Piščanca, Gabrijele Piščanca, Antona Slamiča, Virgilija Ščeka, dr. Ivana Tula, dr. Mihaela Toroša in Jožeta Vidaua starejšega z Opčin.

Poleg nekaterih zadev, ki se tičejo delovanja duhovniškega društva — iz poročila tajništva med drugim zvemo za zaslužno delo društva pri zalaganju veroučnih učbenikov in molitvenikov ter za denarne težave, ki jih ima v tej zvezi — najdemo v novi številki spominske zapise Franceta Lipičnika »Zase si nas ustvaril, Gcspod«. V spisu obuja pretresljive spomine na vojni čas in doživetja, ki segajo nekatera skoro na področje fantastike ali parapsihologije. Zanimiva je tudi rubrika Janeza Korošca »Slovenci v zamejstvu«. Nekaj članov je posvečenih spomenu na umrle duhovnike. Rubrika »Med knjigami« pa poroča o novih knjigah. Viktorijan Demšar piše o preteklosti in nekdanjih oblikah pobožnosti pod naslovom »Cvetoče pobožnjakarstvo končno odkrito«, Vilko Šonc pa o srečanju s pisateljem Meškom. Omeniti je še nadaljevanje razprave »Kratke biografije naših najstarejših šolnikov«, ki jih piše Etbin Bojc in predstavljajo važno in zanimivo poglavje slovenske kulturne zgodovine.

Letošnje zborovanje v Dragi

Kot priloga Mladike, a posebej, je izšel bilten »Draga '82«, posvečen letošnjemu zborovanju na Dragi, to je študijskim dnevom Društva slovenskih izobražencev. Ti dnevi bodo letos 3., 4. in 5. septembra delno v Peterlinovi dvorani, Donizettijeva ul. 3 — to zadeva odprtje zborovanja in prvo predavanje — delno v parku Finžgarjevega doma na Opčinah, v primeru slabega vremena pa v dvorani.

Predstavitev predavateljev bo 3. septembra ob 17.30 v Peterlinovi dvorani, nakar bo sledilo ob 18. uri prvo predavanje z naslovom »35 let političnih in pravnih bojov Slovencev v Italiji«. Opomba v biltenu pravi: »15. septembra 1947 je stopila v veljavo mirovna pogodba z Italijo: kakšnih je bilo teh 35 let političnih in pravnih bojov Slovencev v Italiji ob spreminjanju pravnih okvirov in političnih razmer, znanstvenih pristopov, družbenih značilnosti in življenjske krivulje Slovencev v Italiji?«. Po predavanju bo zakuska in družabnost.

V soboto, 4. septembra, bo ob 16.30 v parku Finžgarjevega doma na Opčinah, najprej slovensko odprtje, nato pa predavanje »Marksizem kot družbena teorija in ideologija«. Opomba v biltenu pravi: »Zaprta in odprta dialektika, Marx in meščanska demokracija, meščansko-demokratska ideologija, diktatorsko-komunistična ideologija

od Marxove utopije do današnje Poljske: eno najglobljih razmišljanj o krizi marksizma, kar jih je bilo kdajkoli v Dragi. Po predavanju diskusija in družabnost.«

V nedeljo, 5. septembra, bo ob 9. uri maša v parku na prostem; maševal bo tržaški škof mons. Lorenzo Bellomi. Ob 10.30 pa bo predavanje z naslovom »Mit revolucije v delu današnje teologije«. V opombi je rečeno: »Oživljanje mita revolucije v nekaterih delih današnje teologije, ko so revolucionarji sami ta mit večidel že spregledali: dražljiva tema, ki lahko ima svoj priključek tudi na slovenski trenutek.

Ob 16. uri pa bo drugo predavanje, ki bo imele naslov: »Duhovni tokovi v današnji Evropi«. V opombi je rečeno: »Kakšni so miselni tokovi, ki se danes pretakajo po naši celini in ki vidno ali manj vidno prodirajo tudi v slovenski duhovni prostor? So to tokovi v smer življenja ali v smer smrti? V smer človeka ali v smer niča? Ta izredna tema bo kronala letošnje Drago«. Po predavanju diskusija, sklep, družabnost.

Kar zadeva uro, je zmerom mišljena legalna, t.j. poletna ura, kot velja v Italiji.

Kot zdaj že vrsto let, organizatorji tudi letos niso naznanili imen predavateljev, ampak bodo to storili šele prvi dan zborovanja v Peterlinovi dvorani v ulici Donizetti 3.

Letovanja naših otrok

Na šolskih klopek se v teh dneh potijo samo še maturantje. Drugi, tudi absolventi nižjih srednjih šol, so za letos končali trgati hlače ... v šoli. Zamenjali so jo z nekaj morja, kopanja, plavanja in igranja na obalah, sedaj z julijem pa je za mnoge prišel čas, ko bodo za krajši ali daljši čas šli na taborjenje, v kolonije, v »Poletni center« na Proseku ali mogoče na igrišče »Sokola« v Nabrežini, kjer se od torika, 6. julija, dalje zabava skoraj šestdeset otrok na t.i. »desetih dneh rekreacije«.

Tudi omenjeni »Poletni center« na Proseku se je začel s tem tednom. To poletno središče, ki ga prireja tržaška občina, bo letos v dveh tritedenskih izmenah sprejelo skoraj 150 otrok. V prostore otroškega vrtca na Proseku se vozijo osnovnošolci iz mesta, od Sv. Ivana, Rojana, Sv. Jakoba, pa tudi iz Barkovelj, Škednja in okoliških vasi. Gotovo je ta pobuda občinske uprave pomembna posebno za tiste družine, kjer so starši zaposleni in bi otroci bili zato prepuščeni samim sebi.

Omenili smo tudi kolonije. V Dragi, kot je že dolgoletna tradicija, domuje kolonija SLOKAD, ki je pripravila dve mešani izmeni, za julij in avgust. Posebno prva izmena je bila zelo zaželjena, tako da so vsa razpoložljiva mesta že zasedena. Možen pa je še vpis v avgustovsko izmeno. Vse potrebne informacije lahko zainteresirani dobijo v koloniji v Dragi.

Tudi Vincencijeva konferenca prireja letos dve izmeni svojih kolonij v karnijski vasi Comeglians. Odpotovali bodo v ponedeljek, 12., ker so morali iz tehtnih razlogov za teden dni preložiti datum odhoda. Dobrodelno društvo letos ni organiziralo nobene kolonije, predvsem zato ne, ker niso mogli dobiti na razpolago primerne poslopja, v katerem bi jo lahko namestili. Trdno pa računajo, da bodo te težave rešene s prihodnjim letom.

Ce so kolonije ena izmed najbolj navadnih stvari poletnih doživetij naših otrok, pa predstavljajo pravo »avanturo« poletna taborjenja, ki jih v teh dneh pripravlja Slovenska zamejska skavtska organizacija in taborniki Rodu modrega vala. Goriški in tržaški taborniki letos taborijo ob Bohinjskem jezeru. Skavtska organizacija pa za-

VESOLJSKI TRAJEKT BO ODSLEJ SLUŽIL TUDI INDUSTRIJI

Ameriški predsednik Reagan je prisostvoval na oporišču Edwards v Kaliforniji četrtemu pristanku ameriškega vesoljskega trajekta »Columbia«. Vesoljca Mattingly in Hartsfield sta se vrnila na Zemljo po sedemdnevem vesoljskem kroženju. Šlo je za zadnji poskusni let trajekta, ki bo odslej opravljal redne polete tudi za zasebna podjetja.

Ameriška astronauta sta opravila med zadnjo vesoljsko odpravo poskuse vojaškega značaja. Sam predsednik Reagan je izdal dokument, v katerem poudarja, da bodo vesoljski poizkusi omogočili »utrditev narodne varnosti z razvojem raziskav za uresničitev obrambnega sistema proti napadalnim satelitom«.

radi velikega števila članov pripravlja letos kar šest taborenj. O taboru najmlajših članov in članic, ki bo avgusta pri Lescah, pišemo že drugje. Nekaj več pa naj omenimo o taborih izvidnikov in vodnic. Letos, kot že dve leti zaporedoma, je vodstvo smatralo za potrebno, da pripravi tri tabore. Tako bo tabor A postavil svoje šotore v Viškorši v Terski dolini. Na njem bodo vodi, ki so doma na zahodnem Krasu, Rojančani in dekleta od Sv. Ivana. Ostala dva tabora pa bosta letos na Pohorju. To je prvič, ko so se skavti odločili za to slovensko področje. Skupine s Proseka, Kontovele, Opčin, Repentabra in vzhodnega Krasa bodo taborile v bližini vasi Puščava na Pohorju. Ostali mestni vodi in skupine iz Brega pa pri Sv. Lovrencu, tudi na Pohorju. Priprave za te tabore so v polnem teku, saj bodo odpotovali na taborenje v tabor A 15. julija, na ostala dva pa v ponedeljek, 19. Podobno kot lani, ko so poskrbeli za tabor starejših članov in članic, je bilo vodstvo mnenja, da se tudi letos poskrbi zanje. Tabor za novince roverje in popotnice ter za druge roverje in popotnice, ki nimajo svojih vodov, bo tudi v Viškorši,

na istem prostoru, ki ga bodo zapustili izvidniki in vodnice.

Vse čaka bogato taborno delovanje in življenje. Izleti, igre, taborni ognji, petje, z eno besedo, čudovita priložnost za spoznavanje narave, skavtskih spretnosti in pridobivanje novih izkušenj in prijateljstev.

—o—

DE MITOV SESTANEK Z DEŽELNIMI VODITELJI KD

Vsedrjavni tajnik Krščanske demokracije De Mita se je v nedeljo v Vidmu udeležil zasedanja deželnih voditeljev stranke. Uvodno poročilo na zasedanju je imel deželni tajnik stranke Braida. De Mita je v svojem govoru poudaril, da bi si italijanski politiki ne smeli prikrivati resnice. Italija je na robu hude gospodarske krize, zato mora vlada s strogimi ukrepi preprečiti recesijo in inflacijo.

Pred začetkom zasedanja je De Mita sprejel — kot poročamo na drugem mestu — delegacijo Slovenske skupnosti, ki mu je obrazložila položaj slovenske narodne manjšine v Italiji in se zavzela za čimprejšnjo odobritev pravnjega zakona o njeni celoviti zaščiti.

Čas vinskih razstav

V soboto, 3. julija, so na igrišču »Sokola« v Nabrežini odpril 21. občinsko razstavo vin. Poleg razstave vin domačih pridelovalcev je bila na sporedu tudi kulturna prireditev, na kateri so nastopili poleg domačih kulturnih delavcev tudi gostje iz pobratenih občin. Vendar, kot je rekel župan Škerk v uvodnih pozdravnih besedah, je glavni namen podobnih prireditev, predvsem ta, da ovrednotijo domače vinogradništvo.

Podobnih razstav je v teh časih na našem področju veliko. Skoraj v vsaki občini poskrbijo za kaj podobnega, in tudi razni krajevni prazniki veliko pripomorejo, da se proda domači pridelek.

Čas vinskih razstav pa je po našem mnenju tudi lepa priložnost, da se približamo našemu kmetijstvu, težavam in uspehom, ki jih dosega. Nedvomno je vinogradništvo v naših krajih najpomembnejša in verjetno tudi najdonosnejša dejavnost naših kmetov ali polkmetov, ki se s kmetijo ukvarjajo poleg druge redne zaposlitve. Prav tako je tudi res, da nudi kraško področje velike, a žal neizkoriščene možnosti za razvoj živinoreje. Tako na tržaškem ozemlju deluje več zadrug, ki redijo govedo. Vse pa imajo takšne ali drugačne težave. Zadruga »Dolga krona« v dolinski občini ima težave z ureditvijo košnopasnega sistema, da bi lahko bolj smotrno gospodarili. »Pašniška zadruga« iz Bazovice ima podobne težave, predvsem v zvezi z regulacijskim načrtom tržaške občine, ki močno ovira razvoj zadruga, zlasti pašnjo na jusarskih in občinskih zemljiščih. Tudi »Kraška mlekarica«, ki se šele razvija, nujno potrebuje bolj smotrni struktur in strojev. »Zadružni hlev« v Praprotnu, ki je svoje gospodarstvo preusmeril v rejo bikcev namesto krav mlekaric, pa ima velike

težave s krmo. V zadnjih tednih je kazalo, da bo dežela, ki je tudi s strani devinsko-nabrežinske občine dobila pozitivno mnenje, dovolila obdelovanje dela zemljišča zapuščene kmetije ob Timavi, prav tam, kjer naj bi nastal »avifavnistični« park ali po zadnjih vesteh, celo termoelektrarna na premog. Dežela se zaenkrat ni še izrekla, včlanjeni kmetje pa močno upajo, da se bo stvar povoljno rešila, ker bi drugače hlev spet slabo gospodaril.

Naši kmetje se v zadnjih letih precej odločajo za zadržano delo. To ima gotovo svoje velike prednosti, predvsem ko gre za usklajevanje in urejevanje raznih potreb in dolžnosti z oblastmi ipd.

Kmetijstvo v naših krajih ima nedvomno precejšnje možnosti za razvoj. Kot kaže, bodo nekatera vina, kot teran, v kratkem priznana kot značilna vina naših krajev. To bo gotovo veliko pripomoglo, da bodo tako ovrednotena, kot nedvomno s služijo. Prav tako se zelo pozitivno razvija »Cvetličarska zadruga«.

Naši vrtnarji in kmetje pa tudi ne morejo zadovoljiti vsega povpraševanja na mestnih zelenjavnih in sadnih trgih. Zato bi verjetno veljalo tudi v tem smislu spodbujati naše kmetijstvo. Možnosti za razvoj in rast torej obstajajo. Kmetijstvo se izpopolnjuje v vseh smislih. Zadružništvo, mehanizacija dela, skrb za trg, itd. pa ne morejo prihraniti kmetu vsega dela. Uspehi po trdem delu pa so velikokrat odvisni tudi od vremenskih razmer. Letos sicer, vsaj zaenkrat, ne grozi suša. A tako vreme, kot pravijo naši vinogradniki, je precej nevarno za razne rastlinske bolezni. Zato priporočajo redno škropljenje in skrb za vinograd. Kvaliteta vina je nedvomno odvisna od zdravega grozdja, še bolj pa od dobre kletarjenja.

Poročilo SSK

Slovenska skupnost je objavila poročilo, da se je v sredo sestal njen pokrajinski izvršni odbor v Trstu. Tajnik dr. Harej je poročal o dosedanjih dvostranskih in večstranskih sestankih s strankami, na katerih je tekla razprava o bodočih večinah v novem tržaškem pokrajinskem in občinskem svetu.

Na seji je bilo poudarjeno, da so bili vsi dosednji sestanki zgolj informativnega značaja za izmenjavo stališč in razgovor o programih. Slovenska skupnost je sprejela vabila na vsakršen razgovor, razen seveda s skrajno desnico. Zaenkrat pa ni izglede za hitro dosego sprejemljivega sporazuma. Predstavnštvo Slovenske skupnosti je na vseh sestankih postavilo v ospredje nekaj bistvenih programskih točk: odnos do globalne zaščite pravic Slovencev v Italiji in uresničevanje teh pravic v okviru pristojnosti zadevne izvoljene uprave; boj proti razlaščenju; nasprotovanje lokacij proste industrijske cone na kraškem področju ob istočasni zavzetosti za vsestransko sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo; jasen odnos do skrajne desnice.

Ta stališča je Slovenska skupnost zastopala tudi na četrtkovem sestanku laično-socialističnih sil, Slovenske skupnosti in Liste za Trst. Za torko pa je predviden posvet predstavnikov strank sedanje deželne večine.

IZGUBE V FALKLANDSKI VOJNI

Argentinska vojna mornarica je naznanila, da je utrpela 565 žrtev v spopadu z britanskimi silami za Falklandsko otočje. Ugotovljenih mrtvih je imela 65, ranjencev 169, pogrešanih pa 331. Mnogi teh pogrešanih so pripadali posadki križarke »General Belgrano«, katero je potopila neka britanska podmornica že v začetku vojne. Seveda pa je treba imeti pogrešane za mrtve.

Argentinsko letalstvo je že pred dveh tednom naznanilo, da je imelo 55 mrtvih in pogrešanih, vojska pa je objavila, da »ne razpolaga z informacijami« o 2.500 izmed 9.800 vojakov, ki so bili poslani na Južni Atlantik.

Velika Britanija pa je te dni naznanila, da so imele njene oborožene sile v vojni za Falklande 255 mrtvih in 777 ranjenih.

Nova odkritja o slovenskih grbih

Nova, sedma številka publikacije »Glas Korotana«, ki je izšla za petnajstletnico študentskega doma »Korotan« na Dunaju, je v celoti posvečena slovenski zgodovini in sicer grboslovju. Vsebino publikacije sestavljajo namreč štiri razprave, ki obravnavajo najstarejše grbe slovenskih dežel Karantanije, Kranjske, Štajerske in Slovenske marke, ki je v srednjem veku obsegala del Štajerske in Dolenjsko.

Takoj je treba reči, da je publikacija izredno pomembna in predstavlja velik prispevek k preučevanju slovenske zgodovine, posebno pa k težavnemu prizadevanju za ponovno ovrednotenje zgodovine slovenskega naroda. To so skušali v preteklem stoletju in zlasti v prvi polovici tega stoletja razni nemško-šovinistični zgodovinarji, prav tako pa tudi italijanski in celo nekateri slovenski, ki so se ravnali po njihovem vzgledu ali pod vplivom političnih ideologij, ki niso bile naklonjene samostojnemu razvoju slovenskega naroda, kot npr. panslavizem ali takoimenovani »integralni jugoslavizem« okrog prve svetovne vojne in po njej, kar najbolj popačiti. Eden teh zgodovinarjev je bil Ljudmil Hauptmann, nekdanji profesor za takoimenovano »jugoslovansko« zgodovino na ljubljanski in nato na zagrebški univerzi, ki je s svojimi teorijami o suženjstvu Slovencev v zgodnjem srednjem veku, katere je objavljval tudi v nemških zgodovinskih revijah, vplival na slovenske in tuje izobražence ter jim pogojeval odnos do slovenske zgodovine. To je šlo do take mere, da so bili celo mnogi slovenski izobraženci, tudi zgodovinarji, ki so šli na ljubljanski univerzi med obema vojnama skozi Hauptmannovo šolo, prepričani, da Slovenci sploh nimamo zgodovine, to je, da smo narod brez zgodovine, tako da se je sploh ne splača preučevati.

Tako še do danes niso raziskana niti najvažnejša in najzanimivejša poglavja slovenske zgodovine.

Med neraziskana poglavja spada tudi zgodovina slovenskih narodnih oziroma deželnih grbov. Slovenci smo bili do konca prve svetovne vojne edini evropski narod brez narodnega grba in ko so politiki v Beogradu pri ustanavljanju prve Jugoslavije zahtevali od slovenskih političnih voditeljev slovenski grb, da bi ga vklju-

čili v skupni grb tedanje kraljevine Jugoslavije, ti niso imeli niti pojma o njem ter so kar na hitro izbrali tri zvezde iz grba celjskih grofov, luno pa so dodali menda kar politiki v Beogradu, baje zato, da bi tak slovenski grb — luna s tremi zvezdami — lahko veljal tudi za bosanske muslimane. Tega ponarejenega grba, luno s tremi zvezdami, ni nikoli odobrilo nobeno predstavnštvo slovenskega naroda, vendar ga še zdaj uporabljajo razna slovenska društva in organizacije zunaj Slovenije, v prepričanju, da gre za pravi slovenski grb. Seveda je tudi sedanji grb Socialistične republike Slovenije umetna tvorba, ki nima zveze z zgodovinskimi slovenskimi grbi, verjetno zato, ker tudi njegovi ustvarjalci niso poznali — po krivdi slovenskih zgodovinarjev — pravega zgodovinskega slovenskega grba.

Ta grb pa nam razkriva ta »Glas Korotana«. V resnici gre — neglede na starodavni grb Kranjske dežele, plavega orla — za dva različna grba, namreč za grb Slovenske marke, ki prikazuje kmečki klobuk iz srednjega veka, in za grb Karantanije, ki je še starejši in prikazuje črnega panterja na srebrnem polju. Ta grb se je ohranil ne samo na starodavnih pečatih Karantanije oziroma Koroške dežele ter raznih njenih vojvod, ampak tudi v grbih nekaterih dežel, ki so nekdanj spadale k slovenski Karantaniji, pa so se pozneje osamosvojile, kot npr. dežela Štajerska. Ta ima danes v grbu srebrnega panterja na zelenem polju.

(Nadaljevanje sledi)

—o—

LJUDSKO VESELJE NAD ZMAGAMA ITALIJANSKEGA MOŠTVA V ŠPANJI

Lepi in tudi nepričakovani zmagi italijanske nogometne reprezentance na svetovnem nogometnem prvenstvu v Španiji nad reprezentancama Argentine in Brazilije sta zelo razveselili neštete ljubitelje tega športa v Italiji. Oba večera, posebno pa v ponedeljek zvečer takoj po koncu tekme z Brazilijo, so se ceste v središču Trsta — enako pa tudi v drugih mestih — napolnile s tisoči in tisoči mladih in starejših, ki so dajali duška svojemu veselju z mahanjem z zastavami, rutami, majicami, srajcami in kar je pač kdo imel in je bilo primerno za mahanje. Izoblikovale so se hrupne kolone vozil. Ljudje so vzklikali nogometnašem, zlasti Rossiju, ki je zabil vse tri veljavne gole Braziliji, in tudi prepevali. Do izraza je prišlo občutje življenjskega veselja in mladostnega optimizma, po tolikem času, ko so pitali časniki in radiotelevizijska javnost samo s tragičnimi novicami o ugrabitvah, umorih mafije in terorizma, o bančnih ropih in škandalih, o politični in gospodarski korupciji, gospodarski krizi, kriminalu, politični krizi in drugem. Ljudje so se zdaj, ob veselih vesteh iz Španije, spet zavedli, da je sestavljeno življenje še iz drugih stvari, tudi iz vedrih in celo igrivih, in ni se jim čuditi, če so v tem občutju za nekaj ur tudi pretiravali.

Izidi male mature na trgovskem zavodu v Gorici

Medtem ko v teh dneh naši dijaki opravljajo svojo zadnjo dolžnost na višjih šolah, so dijaki 3. razreda trgovskega zavoda »Ivan Cankar« že zaključili malo maturo; v tem zavodu je precej dijakov, tako da sta za tretji razred bili potrebni dve sekciji; izdelali so vsi dijaki.

V tretjem A razredu so maturo opravili Ivan Brajnik, Robert Košuta, Aleksander Feri, Vida Gravner, Jožica Hlede, Aleks Pahor, Ana Sfiligoj, Aleš Šuligoj, Klavdija Terpin, Helena Vogrič, Nadja Znid-

rič, Igor Waltritsch. V tretjem B razredu pa so izdelali Robert Antonič, Pavel Bagon, Nevija Černic, Andrej Fajt, Marko Ferfolja, Edi Kobal, Igor Kovic, Darja Lavrenčič, Rozana Lavrenčič, Flavij Mozetič, Aleksander Peric, Mavricij Peric, Derja Visintin in Pavel Visintin. Dijaki imajo sedaj možnost, da po prvi diplomii čez tretji razred nadaljujejo šolanje in dosežejo diplomu petega razreda, kar jim bo odprlo večje možnosti za nadaljnji študij na univerzi. Diploma petega razreda pa jim vsekakor nudi boljše pogoje za zaposlitev.